

Til: Verdal kommunestyre og Verdal kommune (åpent brev)

Vedr. pedagogisk uforsvarlig og helsefarlig skoleutbygging

Det er uten tvil viktig og riktig å bruke penger på barns oppvekst. Men når en skal bruke i størrelsesorden 300 millioner kroner til et nytt skolebygg, bør en også ha noen forestillinger om hva som er til barnas beste og hva som er monument bygging av andre grunner. Det er også et problem i denne utbyggingssaken at foreldrene ikke har fått komme til ordet, ettersom FAU i denne saken bare representerer seg selv (jfr. gjennomføring av valg ved årsmøtet på Verdalsøra barneskole 2009).

Gjennom forskning og erfaring er det i dag en del forhold som synes meget vel etablert med hensyn til hva som hjelper eller skader barn i deres skolehverdag.

Den viktigste enkeltfaktoren for å ivareta barna både pedagogisk og sosialt er uten tvil lærertetthet, eller enda mer spesifikt - lærere som har både tid og kompetanse til å lage individualiserte læringsløp hvor barnet kommer ut av skolen med et godt selvbylde og motivasjon for videre utdanning. Ethvert tiltak som står i veien for å realisere dette er negativt for barna. Om denne forutsetningen er oppfylt, spiller det mindre rolle om undervisningen skjer på en stubbe ute i skogen eller i et prangende nytt skolebygg.

En har til alle tider vært klar over at praktisk erfaring er en forutsetning for læring og forståelse av en rekke fag, ikke minst matematikk. I og med at barna tilbringer mer og mer tid på skolen, vil det være avgjørende at skolen bidrar med gode praktiske erfaringer i store mengder og på alle klassetrinn. Slike erfaringer kan sikres for eksempel i form av uteskole, sløyd og handverk, estetiske fag, friluftsliv og kroppsøving. Et skolebygg som ikke legger til rette for slike praktiske erfaringer som grunnlag for teoretisk læring, er ut fra dagens forskning å betrakte som en pedagogisk ulykke. Det er vanskelig å se at slike hensyn er ivaretatt i de alternativer som foreligger i dagens skoleutbygging.

Hvordan en bygger en skole kan ha stor innflytelse på barnas helse og trivsel. Det foreligger forskning som viser at det ikke minst er viktig å ha rikelig med åpne uteområder med lav elevtetthet for å ivareta elevenes trivsel. Tilsvarende viser en rekke studier at løsninger som fører til stor elevtetthet bidrar negativt i forhold til barnas fysiske aktivitet, BMI (overvekt), mobbing, aggresjon og stress. Det forslaget som vant konkurransen her i Verdal, er i et slikt perspektiv nærmest å betrakte som et skrekkszenario, hvor elevene sluses gjennom fellesområder, noe som er klart kontra indisert ut fra foreliggende forskning. Den byggemåten som her foreslås, passer nok bedre for et kjøpesenter.

De åpne løsninger som er foreslått i den nye skolen, har for lengst blitt forkastet som ubrukelige i skolesammenheng. Særlig er det barn som står i fare for å få merkelappen ADHD som kommer dårlig ut av dette. En må derfor påregne at den nye skolen vil skape atskillige kasus med mistilpassede barn. Legges de utgiftene en må påregne de neste årene på grunn av bl.a. økt forekomst av ADHD til byggeregnskapet, vil 30 millioner utvilsomt bli småpenger.

Nyere forskning viser også at skolen i langt større grad enn i dag bør tilby elevene kroppsøving. Daglige doser med trening, særlig tidlig på dagen, synes å gi meget gode resultater i forhold til å kunne etablere arbeidsro i en klasse de påfølgende 3-5 timer. Det er ikke satt av nok plass til å kunne gjennomføre slike tiltak i forslagene til ny skole. Dette er foruroligende.

Hvorfor en nå velger en løsning som en må vite er pedagogisk foreldet og som en også må vite kan være sterkt skadelig for en rekke elever, virker nærmest ubegripelig. Det skal være usagt om dette gjøres mot bedre vitende eller som en følge av manglende kompetanse.

At dagens skole må fornyes bestrides ikke. Det er gjort en rekke studier som viser at godt vedlikehold er en forutsetning for at elevene skal trives ved en skole. Det er også verdt å merke seg at skolebyggenes alder ikke spiller noen rolle verken for trivsel eller læringsutbytte. Problemet i dag er at Verdal kommune på dette området har sviktet Verdalsøra barneskole i flere 10-år. At kommunelegen ikke for lengst har stengt skolen på grunn av forholdene ved guttedoen, er et mysterium. Hadde det vært tilsvarende forhold på en arbeidsplass for voksne, ville arbeidstilsynet for lengst grepet inn.

Derfor vil jeg herved oppfordre Verdal kommunestyre om å utsette behandlingen av planlagte skoleutbygging til det foreligger en løsning som ivaretar elevenes langsiktige inntresser. Før det bygges en ny skole må en for eksempel være sikker på at 1) dette ikke påvirker driftsbudsjettet slik at lærertettheten reduseres, 2) at en sikrer elevene god tilgang til praktiske erfaring som grunnlag for teoretisk læring, 3) sørger for at elevtettheten både i friminuttene og på vei inn og ut av bygningen ikke blir for høy, samt at det 4) legges til rette for at alle elever hver dag skal kunne delta i ulike former for kroppøving.

Verdal 12.12. 2009

Rolf P. Ingvaldsen

Far til Magnus (4a) og Mathilda (5a) ved Verdalsøra barneskole

Professor, dr.philos (psykologi)